

Riktlinjer samråd
Datum 2018-05-14
Diarienummer RHK 2017–00754

Västra Götalandsregionen
Koncernkontoret
Handläggare: Jesper Svensson
E-post: jesper.svensson@vgregion.se
Tel: 076-949 20 20

Riktlinjer för kommittén för mänskliga rättigheters samråd 2019–2022

Inledning

Syftet med samråden är att genom en systematisk dialog med representanter för rättighetsbärare:

- bidra till att samrådets perspektiv tas till vara i utvecklingen av Västra Götalandsregionen
- bidra till att främja demokrati, mänskliga rättigheter, jämlikhet/jämställdhet, hållbar utveckling av Västra Götaland,
- bidra till en stärkt egenmakt och delaktighet för varje människa i Västra Götaland.

Kommittén för mänskliga rättigheter ska samordna Västra Götalandsregionens arbete för att stärka de mänskliga rättigheterna och motverka diskriminering. Utgångspunkten för detta arbete är att alla människor är födda fria och lika i värde, värdighet och rättigheter. Kommittén ska erbjuda kvinnor, män och de som definierar sin könsidentitet på annat sätt och som företräder föreningar och organisationer möjlighet till delaktighet i frågor som berör dem genom bland annat samråd. Dialogen på samråden ska ta hänsyn till deltagarnas olika förutsättningar och kännetecknas av inkludering, respekt, öppenhet och av tydliga roller. Kommitténs samråd är i första hand ämnade att nå organisationer som organiserar eller företräder grupper av rättighetsbärare vars mänskliga rättigheter riskerar att kränkas och där samhällets skydd är som svagast. Begreppet hållbar utveckling knyter an till ”Agenda 2030 för en hållbar utveckling”. Agenda 2030 syftar bland annat till att förverkliga alla människors mänskliga rättigheter och att balansera de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala och miljömässiga.

Organisation

Med utgångspunkt från bland annat diskrimineringslagen (2008:567) leder kommittén för mänskliga rättigheter fem samråd:

- **Samråd barnrätt**
Samlar organisationer som bevakar och företräder frågor som rör barns mänskliga rättigheter. Syftet med samrådet är att samla erfarenheter och

kunskaper från civilsamhället för att bidra till att främja och utveckla Västra Götalandsregionens arbete med barns mänskliga rättigheter.

- **Samråd funktionshinder**
Samlar företrädare från föreningar och organisationer som främjar mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättningar inom Västra Götalandsregionens ansvarsområden. Uppgiften innebär att bidra till att tydliggöra hinder för delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättningar i förhållande till den omgivande miljön och i detta vara ett stöd för Västra Götalandsregionens arbete.
- **Samråd hbtq**
Samlar företrädare från organisationer som främjar homosexuellas-, bisexuellas-, transpersoners och queerpersoners rättigheter. Samrådet fokuserar på ojämlikhetsfrågor kopplade till heteronormer, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet.
- **Samråd mänskliga rättigheter**
Samlar företrädare från organisationer som har sin huvudsakliga verksamhet att bidra till att främja de mänskliga rättigheterna. Samrådet ska särskilt inkludera organisationer som främjar social inkludering, jämställdhet, antirasism och/eller religionsfrihet.
- **Samråd nationella minoriteter**
Samlar företrädare från organisationer som representerar någon av de fem nationella minoriteternas förenings- och organisationsliv. Samrådet ska bidra till att ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande och delaktighet i frågor som berör dem.

Varje samråd består av 7–12 företrädare från civila samhället, 2–3 förtroendevalda från kommittén för mänskliga rättigheter samt 1–2 tjänstepersoner från avdelning mänskliga rättigheter. Antalet deltagare kan variera mellan olika samråd.

Strukturen på Samrådet funktionshinder utgår från hinder i samhället som kan medföra funktionshinder/svårigheter för personer med funktionsnedsättning. Rådet består av tolv föreningar och organisationer. Två företrädare utses inom varje funktionsområde: att se, att höra, att röra sig, att bearbeta, tolka och förmedla information, att inte tåla vissa ämnen samt inom området psykisk ohälsa. Samråd nationella minoriteter samlar föreningar för de fem erkända nationella minoriteterna i Sverige det vill säga judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalningar. Eftersom den sverigefinska gruppen är störst i Västra Götaland har den 4 företrädare i samrådet övriga fyra nationella minoriteter har 2 företrädare vardera.

Utöver samråden har kommittén för mänskliga rättigheter även dialog med civilsamhället genom tvärsamråd och dialogforum. Tvärsamrådet består av representanter från de fem ordinarie samråden. Till dialogforumet bjuds ordinarie samråd in samt organisationer, nätverk, uppprop etc. som inte är med i något av kommitténs samråd. De ordinarie samråden träffas fyra gånger per år, tvärsamråd och dialogforum sker en gång per år.

Roller

Samråden är forum där deltagarna bidrar med erfarenhet, perspektiv och kunskap:

- Företrädarna för civilsamhällets organisationer företräder röstbärare och sina respektive kunskapsområden/perspektiv. De har initiativrätt samt fyller en rådgivande funktion till kommittén för mänskliga rättigheter och Västra Götalandsregionen. Företrädarna ska fungera som en länk till sina respektive organisationer eller nätverk samt identifiera behov och utvecklingsfrågor kopplade till syftet med kommitténs samråd.
- Förtroendevalda från kommittén för mänskliga rättigheter företräder ett invånarperspektiv och är ordförande under samråden. De ansvarar för åiterrapportering till kommittén för mänskliga rättigheter som vid behov uppmärksammar ansvariga.
- Tjänstepersoner från avdelning mänskliga rättigheter organiserar samråden och skriver mötesanteckningar. De kan även vara föredragande och stå för sakkunskap i mänskliga rättigheter.

Deltagande i samråd kan kräva omfattande inläsning och förberedelser m.m. inför mötena. För deltagande i samråd och tvärsamråd utgår därför ersättning för halv- eller heldag. Utöver dagsersättning kan det även utgå ersättning för förlorad arbetsförtjänst, Ersättningsnivå 1¹. För deltagande vid dialogforum utgår ingen ersättning.

Samrådsarbetet bygger på principerna om jämlikhet/jämställdhet och allas lika värde och värdighet. Arbetet bygger på tillit vilket förutsätter respekt och ömsesidigt förtroende. Viktigt med öppenhet, tydlighet och transparens i olika skeenden av samrådsarbetet, från planering, genomförande till utvärdering, samt att företrädarna kan agera självständigt och ge synpunkter som skiljer sig åt från övriga samrådsdeltagare.

Kriterier för medverkande organisationer

För att en organisation ska kunna delta i kommittén för mänskliga rättigheters samråd ska organisationen uppfylla följande kriterier:

- verka på regional nivå eller ha regional relevans
- vila på alla människors lika värde och värdighet
- vara demokratiskt uppbyggd
- ha sitt säte i Västra Götaland
- ha som sin huvudsakliga verksamhet att arbeta med frågor som faller inom ramen för respektive samråd
- vara partipolitiskt obunden
- vara en registrerad ideell förening
- ha antagna stadgar
- ha utsedd styrelse och revisor
- ha system för uppföljning och åiterrapportering

¹ Riktlinje Ersättningar vid samråd, beslutad av Regionstyrelsen 2018-02-06 (RS 2017–03063)

Tillsättningsprocessen

Representanterna i samråden utses efter en utlysning där föreningar och organisationer som uppfyller kriterierna uppmanas att nominera representanter till de olika samråden. Avdelning mänskliga rättigheter bereder ärendet och tar fram ett förslag på organisationer som ska ingå i samråden. Kommittén fattar beslut om samrådets sammansättning och utnämningen gäller för mandatperioden 2019–2022. Vid beredningen kommer det tas hänsyn till de olika samrådets specifika förutsättningar, intersektionalitet och mångfald.

Komplettering av deltagande i samråd 2019–2022

En organisation kan även efter ordinarie utlysningsperiod meddela sitt intresse för deltagande i något av samråden till avdelning mänskliga rättigheter som bereder frågan och lyfter den vidare till kommittén för beslut. Detta under förutsättning att det är färre än tolv organisationer i aktuellt samråd. Om en organisation avsäger sig deltagande i samråd kan platsen erbjudas en annan organisation. Samma sak gäller också om en organisation uteblir från två samråd utan att meddela förhinder. Deltagande organisation kan vid behov utse ny ordinarie samrådsrepresentant. Ordinarie samrådsrepresentant som fått förhinder kan utse en ersättare från samma organisation. Ersättning utgår då på liknande sätt som för ordinarie samrådsrepresentant.

Dagordning, mandat och återkoppling

Alla som ingår i ett samråd kan föreslå frågor till dagordningen. Samråden bör ha fokus på synpunkter från organisationsföreträdarna på Västra Götalandsregionen. Samråden är rådgivande och kan även agera som remissinstanser. Synpunkter som tas upp i samråden och som rör andra nämnder och styrelser i Västra Götalandsregionen kan förmedlas vidare av kommittén för mänskliga rättigheter. Redovisning av hur synpunkterna tagits hand om och vad de fått för resultat ska i möjligaste mån redovisas för samrådet. Samrådsarbetet följs upp årligen.